

Результати опитування керівників підприємств Полтавської області щодо їх ділових очікувань*

III квартал 2025 року

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Полтавської області в III кварталі 2025 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Полтавської області** у III кварталі 2025 року свідчать, що, незважаючи на війну, недостатній попит та брак кваліфікованих працівників, **респонденти очікували зростання обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та оптимістично оцінювали перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Очікувалося подальше зростання цін. Девальваційні очікування послабилися, проте залишалися високими.**

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікували:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – 5.1% (у попередньому кварталі – 10.5%) (графік 1), у цілому по Україні – 6.1%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** 64.1% респондентів очікували, що інфляція перевищить 10.0% (у попередньому кварталі – 71.1%), у цілому по Україні – 57.9%. **Головними чинниками інфляції** респонденти продовжували називати воєнні дії та їх наслідки, витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **нижчу девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікували 82.1% респондентів (у попередньому кварталі – 91.9%), у цілому по Україні – 83.9%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану підприємств:** баланс відповідей – 5.1% (у II кварталі 2025 року – 5.3%), у цілому по Україні – 1.7% (таблиця);
- **збільшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції, у тому числі на зовнішньому ринку:** баланс відповідей – 10.3% і 28.6% відповідно (у попередньому кварталі – «мінус» 7.9% і 26.7% відповідно (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – 11.0% та 16.1% відповідно;
- **збільшення інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар:** баланс відповідей – 13.5% (у II кварталі 2025 року – «мінус» 2.7%). Водночас респонденти очікували зменшення обсягів інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт: баланс відповідей – «мінус» 7.9% (у попередньому кварталі – «мінус» 10.8%) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – 4.3% та 0.0% відповідно;
- **зменшення кількості працівників на своїх підприємствах:** баланс відповідей – «мінус» 7.7% (у попередньому кварталі – «мінус» 10.5%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 4.4%;
- **зростання цін на товари / послуги, що купують підприємства, та на продукцію власного виробництва:** баланси відповідей – 89.7% та 59.0% відповідно (у попередньому кварталі – 92.1% та 60.5% відповідно) (графік 6). Очікувалося, що на подорожчання товарів / послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на сировину, матеріали та енергоносії, а також курс гривні до іноземних валют (графік 7);
- **зростання витрат на одиницю продукції й на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 60.5% і 46.2% відповідно (у попередньому кварталі – 65.8% і 36.8% відповідно) (графіки 4, 6).

Основними чинниками, що обмежували спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називали воєнні дії та їх наслідки, недостатній попит і брак кваліфікованих працівників (графік 5).

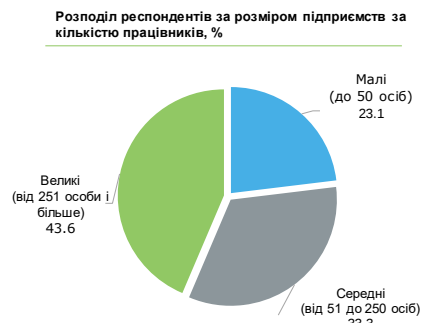
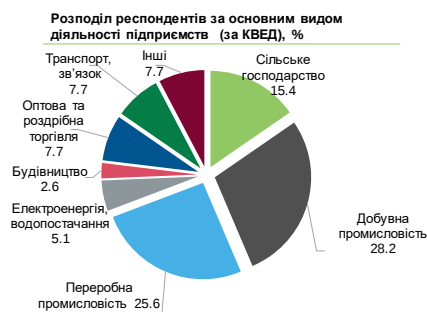
Підприємства області очікували зростання потреб у позикових коштах найближчим часом (графік 8). 41.0% респондентів планували брати банківські кредити, надаючи перевагу запозиченням у національній валюті. Оцінки умов доступу до банківських кредитів поліпшилися, проте все ще залишалися жорсткими (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називали занадто високі ставки за кредитами, надмірні вимоги до застави та невпевненість у спроможності підприємства вчасно виконувати боргові зобов'язання (вплив чинника посилювався) (графік 10).

89.7% респондентів області зазначили, що не мали проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.1%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

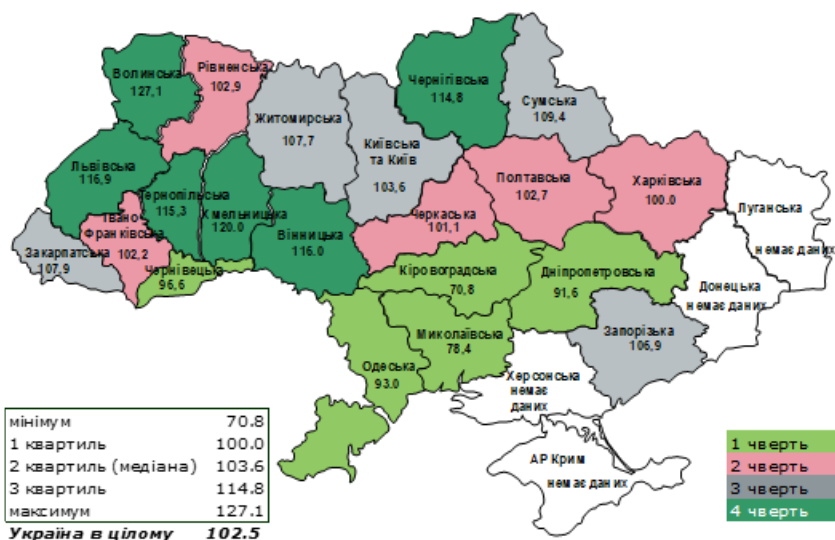
- **поточний фінансово-економічний стан оцінювався як поганий:** баланс відповідей – «мінус» 23.1% (у попередньому кварталі – «мінус» 26.3%), у цілому по Україні – «мінус» 4.5%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва залишався нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 26.9% (у попередньому кварталі – «мінус» 26.1%);
- **підприємства області були спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 12.8% (у II кварталі 2025 року – 5.3%).

Паспорт вибірки^{1, 2}

- період проведення – 31 липня – 26 серпня 2025 року;
- опитано всього 39 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, добувна та переробна промисловість.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значень показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Полтавської області щодо ділової активності (за складовими)

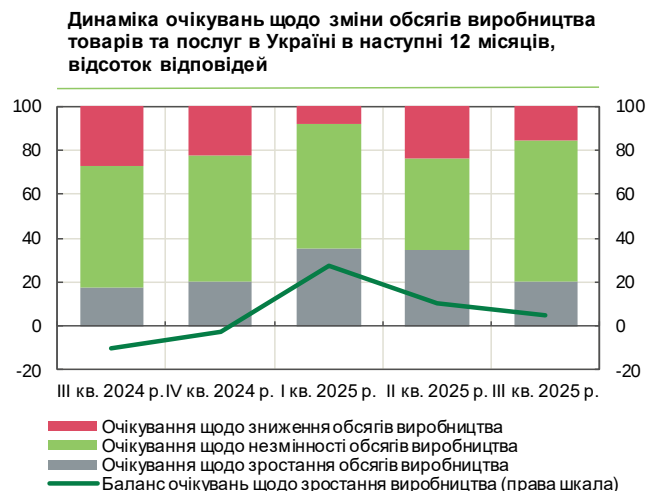
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	III кв. 2024 р.	IV кв. 2024 р.	I кв. 2025 р.	II кв. 2025 р.	III кв. 2025 р.
фінансово-економічного стану	0.0	-2.5	13.5	5.3	5.1
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	-10.0	-5.0	15.8	-7.9	10.3
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-10.5	-13.2	-10.8	-10.8	-7.9
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	5.3	8.1	2.7	-2.7	13.5
кількості працівників	-22.5	-12.5	0.0	-10.5	-7.7

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

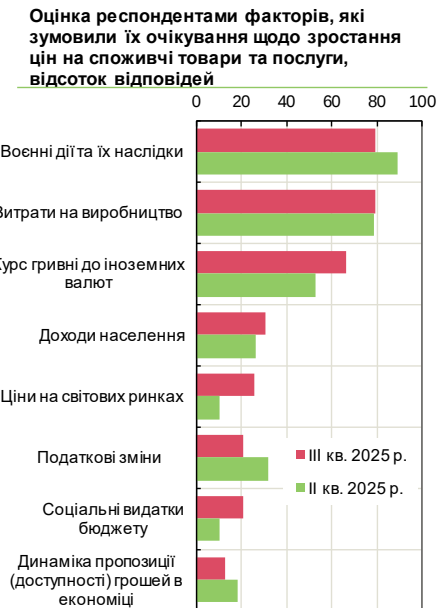
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

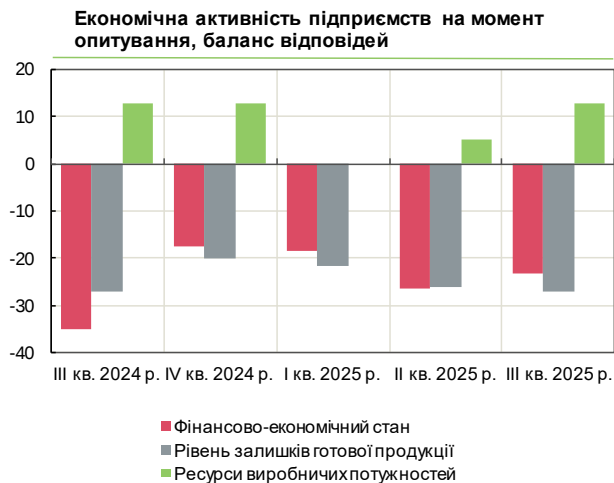
Графік 1

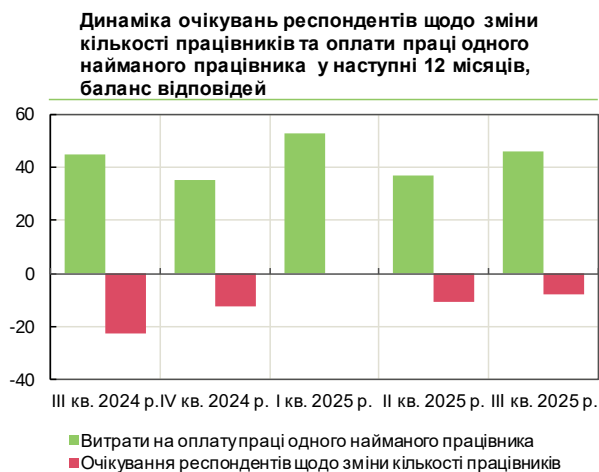
Графік 2

Графік 3

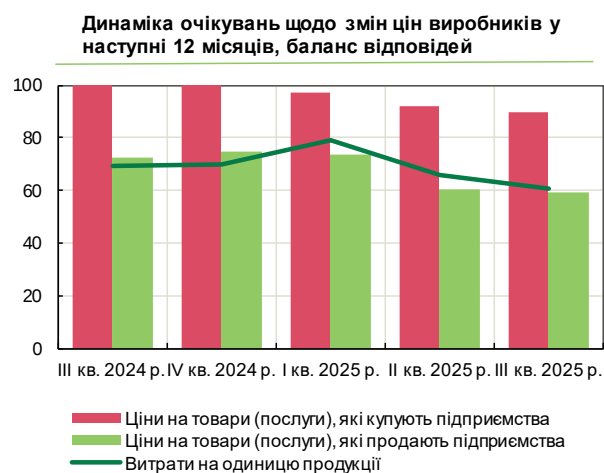
Графік 4

Графік 5

Графік 6

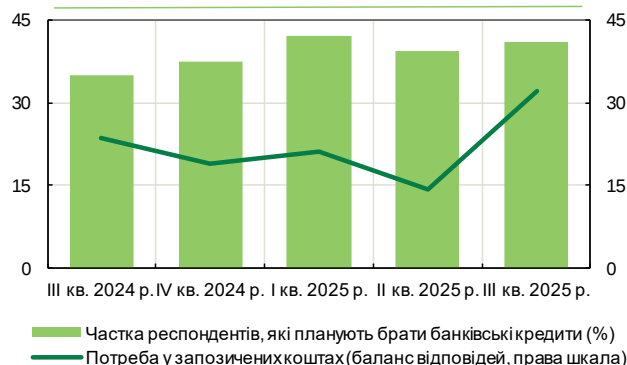
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

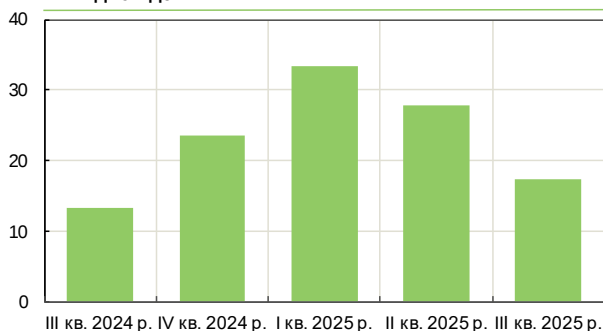
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

